

NAJVIŠJA PRIZNANJA PLANINSKE ORGANIZACIJE NAJZASLUŽNEJŠIM PLANINSKIM ZANESENJAKOM

POZORNOST ZA VELIKA GORNIŠKA DEJANJA

V grajski restavraciji gradu Otočec ob Krki je bila lanskega 13. decembra slovesnost, na kateri je Planinska zveza Slovenije nekaterim svojim posebno prizadevnim in dolgoletnim članom podelila najvišja priznanja osrednje slovenske planinske organizacije, zlate častne znake PZS, spominske plakete in svečane listine.

Okolje je bilo v vseh pogledih slavnostno: vreme je bilo zimsko, a spodbudno in brez padavin, grad je bil deloma že božično in novoletno okrašen, njegovi opoldanski obiskovalci priložnosti primerno razpoloženi.

Slovesnost sta uvedla napovedovalka Radia Krka **Renata Mikec** in moški pevski oktet **Adoramus** pod vodstvom **Marijana Cvitka** iz Novega mesta, ne preštevilo planinsko družčino (lani po nekaj letih niso podeljevali priznanj za najprijetnejša planinska domovanja in po mnenju obiskovalcev najboljšim oskrbnikom slovenskih planinskih koč) pa je nato pozdravil župan mestne občine Novo mesto **Franci Koncilija**.

NAGOVOR PREDSEDNIKA PZS

Predsednik Planinske zveze Slovenije **Andrej Brvar** je zatem zbrane takole nagovoril:

»Hitro spreminjanje življenjskih razmer v predelih ob vznožju Alp in drugih evropskih gorá je dokončno zvalilo turista v ta svet. Da bi bila pot do cilja čim krajša in lažja, smo v visokogorskem svetu zgradili ceste, žičnice in turistična naselja. Turizem je postal ena od najmočnejših gospodarskih dejavnosti. Ocenjujejo, da letno obišče Alpe okrog 100 milijonov turistov.

Če so vse planinske organizacije v Evropi na začetku svojega obstoja želele pripeljati čimveč ljudi v gore, pa se danes vsi ukvarjamo z negativnimi vplivi, ki so jih množice prinesle s seboj. Sprva so prevladovala ekološka vprašanja, v zadnjih letih pa je v ospredju varnost v gorah. Ko smo še nedolgo tega modrovali, kaj storiti, je prevladovala ugotovitev, da moramo obiskovalci gora predvsem sami bolj razmišljati in skrbeti za lastno varnost, planinska organizacija pa mora to vcepeljati v zavest vsem svojim članom z različnimi oblikami vzgoje in izobraževanja. Pri tem je izlet v gore najboljšo vzgojno sredstvo.

Posebej nas skrbijo nesreče tistih, ki med obiskovalci gorá veljajo za vzor usposobljenosti in opremljenosti. Nesreče vrhunskih alpinistov, vodnikov, reševalcev odmevajo v zavesti ljudi bolj kot ostale. Praznine, ki ostajajo za njimi v naših vrstah, so pogloboke, da bi lahko stali križem rok. Dolžnost in odgovornost planinske organizacije nalagata, da stori vse, da se zmanjša število nesreč najbolj izurjenih in usposobljenih. Tudi za ceno tega, da za hip stopimo za korak nazaj in da smo manj drzni kot doslej, da prevetrimo naše rutine in organizacijo, da zaostriamo merila za sprejem in registracijo in da dopolnimo programe vzgojnoizobraževalnih akcij.

Nagrajence in goste je v gradu Otočec nagovoril predsednik PZS Andrej Brvar.

V Statut Planinske zveze Slovenije smo zapisali, da je planinska organizacija nestrankska. To pomeni, da se v gorah ne bomo delili po strankarski pripadnosti, ki naj ostane osebno prepričanje vsakega obiskovalca gorá; da ni dopustno, da so strankarski funkcionarji obenem tudi funkcionarji v planinskih organizacijah.

Če smo se mi odpovedali strankarskemu vplivu v svojih vrstah, pa to ne velja za stranke. Odgovorni nekaterih strank s svojimi dejanji potrjujejo, da stranke želijo razširiti svoj vpliv tudi na društva. Če bo dejansko prišlo do politizacije društvene sfere, potem bo to dodatno razdeljevalo Slovence. Ne smemo pozabiti, da so v slovenski zgodovini kulturna, gasilska in športna društva praviloma združevala, stranke pa nemalokrat delile ljudi.

Dobili smo novo zvezo, ki zase v svojem imenu pravi, da nadaljuje tradicijo Skale. To je za nas na eni strani resen opomin, da se morda preveč ukvarjamo s planinskim gospodarstvom in da premalo prisluhnemo tistim, ki zase pravijo, da so gorniki. Ti so v gorah pogostejše kot ostali, vreme in letni čas jih ne ustavita in premagujejo poti, ki so bile pred desetletji rezervirane samo za alpiniste.

Po drugi strani pa so nova gorniška društva in njihova zveza tesno povezani s stranko, kar pritrjuje trditvam, da so tudi orodje za vpliv stranke nad delom civilnega življenja. Kolikor bolj dejansko to bo, toliko manj bo resna konkurenca Planinski zvezi Slovenije. Nekaj znamenj v posameznih primerih kaže, da jih bolj kot gore zanima povezovanje podobno mislečih. Na neformalne pobude predsedniku lokalnega planinskega društva za postavitve križa na Škrlatici iz Ljubljane se ta sploh ni odzval, zato pa je kot predsednik strankarskega občinskega odbora sodeloval v akciji ponovne postavitve skalaškega križa. Sedaj je aktualna Molička planina, 1

Svečana listina PZS za življenjsko delo v planinski organizaciji: Erna Meško (PD Maks Meško, Ormož).

Svečana listina PZS za izreden prispevek k širjenju priljubljenosti hoje in gorništvu: Drago Ulaga.

češ da zgodovinski spomin in narodna zavest terjata postavitev koč ne daleč stran od obstoječe Kocbekove koč na Korošici. Planinski argumenti jih ne zanimajo.

Tudi to, da predsednik tega gorniškega kluba sedi obenem v upravnem odboru Planinskega društva Celje in vodi njim konkurenčni projekt, se jim ne zdi nič čudnega. Vodniki, ki smo jih šolali, dobivajo vabila na dom za sodelovanje v novih društvih.

Konkurence se nam ni treba bati, ker nas bo silila, da zboljšamo naše delo, ki včasih res nima haska. Že doslej nismo bili edini, ki smo se ukvarjali s planinskim gospodarstvom in nismo imeli monopola nad prirejanjem izletov v gore. Ni pa niti nobenega razloga, da bi bili do društev, ki so združena v gorniški klub Skala — zvezo gorniških klubov, pretirano ustrežljivi.

V začetku oktobra je Planinska zveza Slovenije gostila delegate planinskih in alpinističnih zvez in klubov z vsega sveta. Mednarodna organizacija planinskih organizacij UIAA je bila ustanovljena 1932. leta in združuje planinske zveze in klube več kot 60 držav z vsega sveta, ki imajo skupaj blizu tri milijone članov. V Kranjski Gori smo pozdravili udeležence iz 38 držav. Mnogi med njimi do prihoda v Slovenijo niso vedeli o naši državi praktično nič. Udeleženci so bili zadovoljni, k temu so odločilno pripomogli bogat program, ki je prisotnim približal gorski svet Slovenije in naše planinske koč, in lepo vreme. Odlično organizirana in izpeljana Generalna skupščina — čeprav v skromnejših kongresnih razmerah, zato pa v gorsko bogatejšem okolju kot v preteklih letih — je okrepila moč in vlogo Planinske zveze Slovenije v tem mednarodnem organu. Upravičeno pričakujemo tudi, da se bo v prihodnjih letih povečalo število tujih obiskovalcev v naših gorah.

Vsak konec leta je čas za ustvarjalni premislek o učinkovitosti našega početja, čas za štetje tolarjev in strga-

nih društvenih malhah. Planinska zveza Slovenije izkoristi ta čas tudi za podelitev najvišjih in najbolj cenjenih in častnih priznanj. Ni veliko organizacij, ki bi se lahko pohvalile, da v njej delujejo nekateri več kot pol stoletja. To je običajno daljša doba, kot jo prebijemo na delovnem mestu ali z življenjskim partnerjem. Samo ljubezen do življenja je pri njih daljša od ljubezni do gor. Mi imamo v svojih vrstah take grče in smo na to upravičeno ponosni.

Vemo, da so planinski organizaciji vedno dajali pečat ljudje, ki so razvijali planinsko misel in idejo, širili obzorja, premikali zakoreninjene meje možnega, tvegali v svojih odločitvah in dejanjih. Ker so znali preliti duha, energijo in voljo v dejanja, ki so krepila in širila organizacijo, so pustili v njej trajne, neizbrisne sledi svoje biti.

Danes se bomo nekaterim oddolžili z vročitvijo svečane listine, plakete ali priznanja donatorju. Že tako globoke sledi, ki jih, dragi nagrajenci, puščate v planinski organizaciji, se bodo s tem še poglobile. In to je tudi smisel in cilj naših priznanj. Naj bo, kot da se del hvaležnosti organizacije do dela, ki ste ga opravili, skriva v vročenem priznanju.«

5 ZLATIH ZNAKOV IN 4 SPOMINSKE PLAKETE

»Planinska dejavnost bi bila v vsej svoji zgodovini veliko siromašnejša brez pomoči, ki ne terja plačila,« je po vmesnem pevskem nastopu okteta dejala napovedovalka, »pa naj gre za denarne prispevke, podarjene materialne dobrine ali preprosto za skupno zavzetost za uresničevanje gorniških načrtov.« — Nekaterim od darovalcev za namene planinske organizacije so podelili listine PZS o donatorstvu: ELES — Elektro Sloveniji, Ljubljanskim mlekararnam in Pivovarni Union, ki so lani materialno pomagala markacistom PZS, ko so obnavljali najbolj zahtevne planinske poti. Listino o donator-

Svečana listina PZS za izreden prispevek v društvu: Stanislav Simšič (PD Kamnik).

Svečana listina PZS za izreden prispevek k društveni in meddruštveni dejavnosti v Mariboru: Miro Marušič (PD TAM Maribor).

stvu so podelili tudi Elektro Ljubljani za podporo slovenskim alpinističnim odpravam. Naposled so izročili posebno priznanje helikopterski eskadrilji pri 15. letalski brigadi vojaškega letalstva, ki je lani prav tako pomagalo markacistom pri prevozih težke opreme visoko v gore.

Po citrarskem vložku, za katerega je citrar **Rudi Mlinarič**, sicer tudi član okteta Adoramus, požel priznanje

prisotnih, je predsednik PZS Andrej Brvar izročil zlate značke PZS »ljude, ki sicer niso nikoli opravljali vidnejših formalnih funkcij v planinski organizaciji, a je njihovo delo neprecenljiv prispevek k duhovni in kulturni podobi planinstva,« skromna zahvala planinske organizacije pa je zlati častni znak. Iz predsednikovih rok so ga prejeli **dr. Stanko Klinar** za obsežno planinsko publicistično delo, **Igor Likar** za avtorstvo televizijskih

namesto komentarja

POLITIKA

Politika je pravzaprav vse, kar se dogaja v življenju, saj ima vse in vsakdo »svojo politiko«, ki je načrtovana usmeritev v neko dejavnost in k nekemu cilju. Tako je planinska ali gorniška politika po vsem svetu čimbolj varno in doživetij polno obiskovanje gorskega sveta, pa naj gre za hojo, plezanje, smučanje, letenje, kolesarjenje, jamarjenje, soteskanje ali kar je še drugačnih dejavnosti v tem »nekoristnem svetu«.

Organiziranih planincev je v Sloveniji toliko, da so tudi za pravo politiko zanimiv segment prebivalstva, ki mu je predvsem pred vsakršnimi volitvami vredno posvetiti pozornost. Tako poskušajo politične stranke neposredno ali posredno pridobiti kakšno od vrst organiziranih planincev: nekaj takih zadnjih poskusov je dokazanih, še več namišljenih.

Ali se politika že meša v planinstvo, če gre kateri od strankarskih veljakov na planinsko, smučarsko ali plezalsko turo s politično neorganiziranim ali ne-

opredeljenim planincem, ker sta pač od nekdaj stara planinska znanca in prijatelja? Ali se je oskrbnik planinske kočje že politično opredelil, če je bil pri svojem delu prijazen z znanim politikom katerekoli stranke? Ali naj bi zaprla vrata planinske kočje, če se zve, da prihaja skupina planincev, ki so v zasebnem dolinskem življenju politično kakorkoli opredeljeni? Ali naj bi nekateri gorski obiskovalci grdo gledali vernike, ki so se odločili ob verskem znamenju opraviti molitev, in ali naj bi drugi grdo gledali organizirane planinske pohodnike, ki na kraju kakšnega davnega dogodka zapojejo partizansko pesem? Ali naj bi bil vsak planinski korak drugače mislečega gorskega obiskovalca že politika, ki jo je treba sovražiti?

Politika je, pravijo resni ocenjevalci, prerasna stvar, da bi jo popolnoma prepustili politikom. Ali so nekateri zato poklicali na pomoč planince in druge ljubitelje in obiskovalce gorskega sveta? Premišljujemo: ali ne bi vsaj na gorskih poteh popolnoma pozabili na dolinsko politiko, ki je enako kot vera čisto zasebna stvar vsakega posameznika? Sprva se bo gotovo treba nekoliko potruditi, da bi to dosegli, toda ko se bo to zgodilo, se bo takšna toleranca do drugače mislečih podzavestno gotovo preselila tudi v doline.

Marjan Raztresen

Zlati častni znak PZS za obsežno planinsko publicistično delo: dr. Stanko Klinar.

Foto: Marjan Raztresen

oddaj Razgledi slovenskih vrhov in **Janez Kališnik** za snemalne dosežke oddaj Razgledi slovenskih vrhov; enaki visoki priznanji je PZS podelila še **dr. Matjažu Kmeclu** za obsežno planinsko publicistično delo in **Marjeti Keršič Svetel** za ustvarjanje priljubljene TV oddaje Gore in ljudje, ki pa ju zaradi zadržanosti ni bilo na Otočcu.

Štiri Spominke plakete Planinske zveze Slovenije so lanskega 13. decembra podelili na Otočcu, priznanja, ki jih planinska organizacija podeli posamezniku le enkrat za njegovo uspešno delovanje in izjemne dosežke ob njegovem okroglem življenjskem jubileju. To priznanje organizacija podeljuje le posameznikom, ki so za svoje planinske dosežke in delo poprej že prejeli Zlati častni znak PZS.

Lani so to priznanje prejeli **Alojz Gorše** iz PD Mežica ob svoji 60-letnici, **Ivanka Komprej** iz PD Prevalje ob

enakem življenjskem jubileju, **Albin Noč** iz PD Jesenice ob svoji 70-letnici in **Stefan Vevar** iz PD Ravne ob enaki okrogli življenjski obletnici.

NAGRADE ZA ŽIVLJENJSKO DELO

Naposled so na Otočcu podelili še najvišja vsakoletna priznanja, ki jih podeljuje Planinska zveza Slovenije, Svečane listine. To priznanje prejme posameznik ali organizacija za izreden prispevek k razvoju planinske dejavnosti in za življenjsko delo.

Upravni odbor PZS je sklenil, da to priznanje v letu 1997 prejmejo **Janez Krušič** iz PD Jesenice za življenjsko delo na področju alpinistične in društvene dejavnosti, **Miro Marušič** iz PD TAM Maribor za izreden prispevek k društveni in meddruštveni dejavnosti v Mariboru, **Erna Meško** iz PD Maks Meško iz Ormoža za življenjsko delo v planinski organizaciji, **Stanislav Simšič** iz PD Kamnik za izreden prispevek v društvu, **Drago Ulaga** za izreden prispevek širjenju priljubljenosti hoje in gorništvu in **Albin Vengust** iz PD Ljubljana Matica za življenjsko delo v planinski organizaciji.

Janeza Krušica in Albina Vengusta na Otočcu ni bilo, vsi drugi, ki so ta dan prejeli Svečane listine, so povedali nekaj priložnostnih besed. Predvsem je ostal v spominu nagovor Draga Ulaga o vsestranskih koristih hoje za ljudi vseh starosti in dejavnosti in optimističen nastop 87-letne Erne Meško iz Lahonec pri Ormožu, ki je rodila devet otrok, preživela marsikaj trpega — in v grajski dvorani kljub temu radostno zavriskala in zaukala, tudi iz veselja ob prejemu visokega priznanja.

Medtem ko so grajski kuharji in natakarji v isti dvorani pripravili veliko mizo z vsakršnimi grajskimi dobrotami, so nagrajenci in drugi planinski gostje na grajskem dvorišču, med mogočnimi zidovi Gradu Otočec, popili kozarec penečega se vina, v grajski dvorani pa potem do zgodnjih popoldanskih ur obujali spomine, sklepali poznanstva, kovali poletne in drugačne načrte in nasploh govorili o samih prijetnih, kajpada planinsko obarvanih dogodivščinah.

Predavanja namesto odprave

Pavle Kozjek, vrhunski slovenski alpinist, je bil še sredi lanskega leta trdno prepričan, da bo letošnje pomlad spet v Himalaji. Nameraval se je priključiti slovenski odpravi na Daulagiri, ki odide na pot aprila in ki jo bosta po vsej verjetnosti vodila **Tone Škarja** in **Viki Grošelj**, v njej pa bo po vsej verjetnosti precej mladih in obetavnih slovenskih alpinistov. Vendar se je lanskega decembra odločil, da na to odpravo ne gre: ker ni prepričan, da bi mu kljub veliki naklonjenosti v službi dali dopust, ker mu alpinizem nasploh jemlje preveč časa in ker mu je (in to je najpomembnejše) nesreča njegovega plezalskega tovariša **Janeza Jegliča** vzela prav vso motivacijo za nov podvig v Himalaji.

Zato pa bo Pavle Kozjek to zimo in pomlad slovenskemu gorništvu naklonjeni javnosti pripovedoval o svojem lanskoletnem prvenstvenem vzponu, ko je 23. maja kot prvi Slovenec brez uporabe dodatnega kisika iz steklenice priplezal na vrh Mount Everesta. Zgodilo se je na mednarodni hrvaški odpravi, ki se je na »strehu sveta« odpravila s severne, tibetanske strani.

Kdorkoli bi želel organizirati predavanje Pavleta Kozjeka »Na stehi sveta«, na katerem bo alpinist ob spremljavi podhimalajske glasbe pokazal okoli 200 barvnih diapozitivov, na njih pa bo ob živahni spremni besedi predstavljena njegova nevarna pot iz doline, pravzaprav iz Katmanduja, na vrh gore, naj Kozjeka pokliče po telefonu na številko 061/13 28 132 ali mu piše na njegov domači naslov (Kotnikova 20, Ljubljana).